

Forskningsbibliotekerne for alle

Af Andrew Cranfield

Den. 27. januar 2005 lancerede Danmarks Blindebibliotek (DBB) et nyt netbibliotek for dem, som har svært ved at læse trykt tekst. Målgruppen for E17 er brugere, pårørende og biblioteksmedarbejdere i bredeste forstand. Samme dag påbegyndte DBB udlån af digitale lydbøger til indmeldte brugere og hermed var DBBs digitale fremtidsstrategi blevet til virkelighed.

Andrew Cranfield
Danmarks Blindebibliotek
Udviklingschef, Formidling
acd@dbb.dk

I de senere år er det blevet meget tydeligt, at mange danskere har svært ved at læse og skrive. I et samfund, hvor kravene til forskellige kompetencer er stigende og hvor evnen til nytænkning og kreativitet er en forudsætning for at etablere de vækstbetingelser, som Innovationsrådet skitserer i *Den danske strategi*¹, er det vigtigt at sikre, at det at have et læsehåndicap, være det pga. af at man er blind, svagtseende, ordblind eller andet, ikke afskærer én fra uddannelsesverdenen eller fra at deltage i en samfundsudvikling båret af læring, viden og samspil mellem forskellige sektorer.

At der findes folk, som har svært ved at læse er der intet nyt i. Problemet i dag er, at for denne gruppe er de fremtidige erhvervs muligheder ringe pga. de høje boglige krav, som alle uddannelser i dag stiller de studerende i sigte – også de håndværksmæssige. Regeringen og undervisningsministeriet har fokus på problemet og sidste år lancerede daværende undervisningsminister Ulla Tørnæs en række initiativer, der skal sikre at flere voksne modtager læse- og regneundervisning. Og mens forsknings- og fagbibliotekerne i Danmark næppe ser denne gruppe som særlig synlig i et undervisnings- og forskningsunivers, er det vigtigt at indse, at alle bibliotekstyper – eller hvad man meget bredt kan rubricere som informationsleverandører – gerne skal være i stand til at betjene de brugere, studerende og forskere, som af forskellige årsager har svært ved at læse trykt tekst.

I en artikel i Bibliotekspressen nr. 3, 2005 beskriver Michael Cotta-Schönberg og René Steffensen, Handelshøjskolens Bibliotek i København nogle forskellige fremtidsscenerier – og hvad man kan kalde for fremtidskrav, for forskningsbibliotekerne. Mens deres overvejelser er udtryk for en generel stillingtagen til de faktorer, som kan være med til at true denne del af bibliotekssektoren, kan deres artikel også ses som en understregning af, at et statisk ikke-dynamisk biblioteksbegreb dybest set ikke kan opfylde fremtidens behov. Artiklens forfattere beskriver en række satsninger, som de mener, er fundamentale for en bæredygtig fremtid for forskningsbibliotekerne. Alle satsninger tager udgangspunkt i et brugerperspektiv – at bringe biblioteket tættere på brugeren, fokus på støtte til studier, udvikling af gode læringsmiljøer for de studerende og forskningsformidling. Ingen af disse tiltag har decideret fokus på læsesvage og læsehændicappede, men alle de nævnte satsninger viser en tendens mod en proaktiv og brugerrelateret serviceopfattelse, som også gerne skal inkludere dem med læseproblemer.

Den 27. januar 2005 lancerede Danmarks Blindebibliotek (DBB) et nyt netbibliotek for dem, som har svært ved at læse trykt tekst. Målgruppen for E17 er brugere, pårørende og biblioteksmedarbejdere i bredeste forstand. Samme dag påbegyndte DBB udlån af digitale lydbøger til indmeldte brugere og hermed var DBB's digitale fremtidsstrategi blevet til virkelighed.

Som et virtuelt netbibliotek skal E17 være med til at forbedre tilgængelighed og adgang til information for dem, som har svært ved at læse trykt tekst. Adgangen til DBBs samlinger af lydbøger, e-bøger og punktbøger er stadigvæk forbeholdt DBBs indmeldte brugere, men mange funktioner og services (herunder viden om målgrupper) er tilgængelige for alle, som har brug for dem (se Jakob Bonde Rasmussens artikel for en mere detaljeret gennemgang af opbygningen og indholdet af E17). Hvilke af disse som er interessante for forskningsbibliotekernes ansatte og brugere, kan det være svært at sige noget om på forhånd, men forhåbentligt kan E17 være et brugbart redskab, der er med til at sikre en kvalificeret betjening af den gruppe af forskningsbibliotekernes brugere, som har svært ved at læse trykt tekst.

I de kommende år er det DBBs målsætning at arbejde med udbygning af E17 som et virtuelt bibliotek, både mht. at sikre øget volumen og med at introducere nye services for brugerne. Et projekt som DBB meget gerne ser udviklet i et nært og givende samarbejde med hele bibliotekssektoren.

¹ Innovationsrådet: Den danske strategi. www.innovationsraadet.dk/upfiler/strategi.pdf

